

UZASADNIENIE

Powód S. D. pozwem skierowanym przeciwko pozwanym J. A. oraz Województwu (...) Zarządowi Dróg Wojewódzkich w B., dochodził solidarnie od pozwanych zapłaty kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 11.045,54 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

Pozwany Województwo (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B. wnosił o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu oraz zawiadomienie o toczącym się procesie ubezpieczyciela (...) S.A. Towarzystwa (...).

Pozwany J. A. wnosił o oddalenie powództwa w stosunku do niego i uwzględnienie roszczenia powoda wyłącznie wobec zarządcy dróg lub jego ubezpieczyciela.

Przystępujący do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanego Zarządu Dróg Wojewódzkich, ubezpieczyciel (...) S.A. negował roszczenie powoda co do zasady i co do wysokości, wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z 28 kwietnia 2016 r. wydanym w sprawie I C 1916/14 Sąd Rejonowy w Łomży: uwzględnił powództwo o zadośćuczynienie w całości, zaś o odszkodowanie do kwoty 5.773 zł - solidarnie wobec pozwanych J. A. i Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B. (punkt I i II), oddalając powództwo w pozostałym zakresie (punkt III). Orzekając o kosztach postępowania zasądził od pozwanego Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B. na rzecz powoda 3.017 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (punkt IV), nakazał pobrać od wskazanego pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łomży 3.034 zł tytułem zwrotu wydatków w sprawie (punkt V) i odstąpił od obciążenia pozwanego J. A. kosztami postępowania w sprawie (punkt VI).

Sąd Rejonowy ustalił, że J. A. 6 lutego 2013 r. na drodze nr (...) relacji K-K., woj. (...), działając w zamiarze bezpośrednim zmuszenia funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji W. P. i S. D. do zaniechania podjętej prawnej czynności służbowej związanej z przeprowadzoną kontrolą drogową, w związku z ujawnionym wykroczeniem drogowym stosował przemoc w ten sposób, że szarpał za mundur funkcjonariusza S. D., popychał go i spowodował jego upadek do przydrożnego rowu. Wskutek upadku S. D. doznał obrażeń ciała - lewej ręki. J. A. został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Łomży z 6 lutego 2014 r. (sygn. II K 153/13). Oprócz kary pozbawienia wolności, Sąd orzekł wobec oskarżonego J. A. środek karny w postaci nawiązki poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego S. D. kwoty 25.000 zł. Jednocześnie zasądzono od J. A. na rzecz S. D. kwotę 3 502,20 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. J. A. 9 marca 2015 r. uiszczył na rzecz powoda kwotę 14.000 zł. Z powyższej kwoty 3.502, 20 zł zostało zaliczone na poczet kosztów zastępstwa procesowego poniesionych w sprawie sygn. II K 153/13, a pozostała kwota na poczet należnej powodowi nawiązki. Sąd Rejonowy ustalił nadto, że znajdujący się przy drodze wojewódzkiej nr (...) rów, do którego wpadł S. D., w dniu zdarzenia wypełniony był szkłem i śmieciami, które były przyczyną okaleczenia powoda. Zostały one uprzątnięte przez Zarząd Dróg Wojewódzkich dopiero po kilku miesiącach od dnia wypadku. Z ustaleń Sądu wynika nadto, że administrowanie terenu drogi wojewódzkiej nr (...) należało do kompetencji (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B.. Pracownicy dwa razy w tygodniu winni dokonywać objazdu drogi wojewódzkiej celem sprawdzenia jej prawidłowego stanu nawierzchni. Pismem z 4 marca 2014 r. powód dokonał zgłoszenia szkody do Samorządu Województwa (...) (który skierował wezwanie do (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich). Zarząd przesłał wezwanie do firmy ubezpieczeniowej – C. Towarzystwa (...), gdzie posiadał polisę ubezpieczeniową. Ubezpieczyciel nie uwzględnił roszczenia powoda.

Mając powyższe ustalenia na uwadze Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że powództwo co do zasady oraz co do wysokości w całości w zakresie zadośćuczynienia, w części w zakresie odszkodowania, zasługiwało na uwzględnienie. Sąd uznał odpowiedzialność solidarną pozwanych, zarówno J. A. jak i (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B., za szkodę wyrządzoną powodowi S. D. czynem niedozwolonym. Odpowiedzialność J. A. za spowodowanie uszczerbku zdrowotnego powoda była bezsporna, co zostało jednoznacznie przesądzone prawomocnym wyrokiem

Sądu Rejonowego II Wydziału Karnego w sprawie o sygn. II K 153/13. W odniesieniu do (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich odpowiedzialność sprowadzała się do postaci niedbalstwa – niedołożenia należytej staranności w wykonywanych przez Zarząd obowiązkach, a dotyczących utrzymania drogi wojewódzkiej nr (...) i przylegającego do niego pasa drogowego w należytym stanie. (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich sprawował zarząd drogą nr 677 zgodnie z przepisami ustawy o drogach publicznych z 21 marca 1985 r. (Dz.U. z 2015r., poz. 460 ze zm.). (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich nie wykonał prawidłowo swych powinności, czym doprowadził do powstania okaleczenia u powoda. Dokumentacja fotograficzna i zeznania świadków potwierdziły zaleganie w rowie dużej wielkości szkieł. W ocenie Sądu Rejonowego zarówno w odniesieniu do J. A. jak i Zarządu Dróg Wojewódzkich zaistniał normalny, adekwatny związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy zachowaniem obu podmiotów, a szkodą wyrządzoną powodowi, dlatego zobowiązani byli solidarnie do naprawienia szkody wyrządzonej powodowi, zgodnie z art. 361 kc. Sąd uznał, iż adekwatne do rozmiaru cierpień doznanych przez powoda będzie zadośćuczynienie w wysokości 50.000 zł, zaś odszkodowanie należy się mu w kwocie 5.773 zł. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione. O odsetkach Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 481 kc. O kosztach postępowania Sąd orzekł w stosunku do pozwanego Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B. na podstawie art. 98 kpc, obciążając pozwanego, jako stronę przegrywającą sprawę, całymi kosztami postępowania w tej sprawie. Na podstawie art. 102 kpc wyrażającego zasadę słuszności, Sąd odstąpił od obciążenia kosztami postępowania cywilnego pozwanego J. A.. Został on bowiem obciążony kosztami postępowania w podobnej wysokości w sprawie karnej. Ponieważ współwinnym w zakresie odpowiedzialności cywilnej, na zasadzie solidarności, za przedmiotową szkodę pozostaje drugi z pozwanych, który do tej pory nie partycypował w żadnych kosztach związanych z przedmiotowym zdarzeniem, sprawiedliwym i słusznym było w ocenie Sądu Rejonowego obciążenie kosztami postępowania cywilnego jedynie pozwanego Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B..

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany Województwo (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B. oraz interwenient uboczny (...) SA V. (...) z siedzibą w W..

Pozwany Województwo (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B. zarzucił:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 415 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że powód doznał szkody w wyniku zawinionego zachowania pozwanego, podczas gdy zobowiązanym do utrzymania czystości w miejscu zdarzenia była gmina, pozwany w zakresie swoich obowiązków dochował prawem wymaganej należytej staranności, a szkoda powoda była konsekwencją działania osoby trzeciej, co skutkowało nieuprawnionym przypisaniem (...) Zarządowi Dróg Wojewódzkich w B. odpowiedzialności w sprawie,

2) art. 361 § 1 kc poprzez jego błędną wykładnię i nieuprawnione przyjęcie, że szkoda, której doznał powód pozostawała w tzw. normalnym związku przyczynowo - skutkowym z zachowaniem pozwanego (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich, podczas gdy wynikała ona z działania osoby trzeciej, a zatem wystąpiły szczególne okoliczności nie pozwalające na uznanie, iż zaistniała po stronie powoda szkoda ma charakter normalny, tzn. typowy, oczekiwany w zwykłej kolejności rzeczy i nie będący rezultatem wyjątkowego zbiegu okoliczności,

3) art. 445 § 1 kc poprzez uznanie, że odpowiednia suma zadośćuczynienia przyznana powodowi winna wynosić 50.000 zł podczas gdy łącznie z wcześniej przyznanymi na rzecz powoda kwotami tytułem rekompensaty kwota świadczeń za doznaną szkodę wynosi 101.563 zł i w tej wysokości jawi się jako rażąco wygórowana w stosunku do doznanej przez powoda krzywdy i przyjętej w orzecznictwie wysokości zadośćuczynienia w analogicznych przypadkach,

4) art. 3 ust. 2 pkt 12 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji obarczenie odpowiedzialnością za zdarzenie pozwane Województwo (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B., w sytuacji gdy do zdarzenia doszło w zatoczce przystanku autobusowego, a zgodnie z przytoczonym przepisem obowiązek utrzymania czystości w tym miejscu spoczywał na Gminie,

5) art. 5 ust. 4 i 5 ustawy z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że do obowiązków pozwanego należało także uprzątnięcie rowu usytuowanego przy przystanku komunikacyjnym, podczas gdy literalna treść ww. przepisu nie nakłada na zarządcę drogi takiej powinności;

2. Naruszenie przepisów postępowania, tj:

1) art. 233 § 1 kpc poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów, polegającą na:

a) całkowitym pominięciu faktu, że powód tytułem rekompensaty, oprócz kwoty 25.000 zł zasądzonej w postępowaniu karnym, otrzymał również kwoty: 10.560 zł od (...) Komendanta Wojewódzkiego Policji oraz 8.250 zł i 1.980 zł od ubezpieczyciela (...) S.A., co miało wpływ na orzeczenie tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia kwot rażąco wygórowanych w odniesieniu do doznanej szkody, a nadto skutkowało wzbogaceniem powoda wbrew zasadzie kompensacji,

b) uznaniu, że pozwany ad 2. nie dochował należytej staranności w zakresie nałożonych na niego obowiązków, podczas gdy pozwany, jak wynika z zeznań świadków i zgromadzonego materiału dowodowego, regularnie dbał o utrzymanie porządku na terenie podlegającym jego jurysdykcji, nie udowodniono zaniechań w zarządzie, a oczekiwanie, iż możliwe jest permanentne kontrolowanie stanu dróg stoi w opozycji do zasad doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania,

c) nieuprawnionym uznaniu, że pozwany ad 2. nie dochował należytej staranności w zakresie nałożonych na niego obowiązków w oparciu o hipotetyczne założenie, że podczas dokonywanych przez pozwanego objazdów „pojazd może poruszać się z dużą prędkością, co z kolei może uniemożliwiać dokładne sprawdzenie stanu drogi”, w sytuacji gdy teza ta nie znajduje oparcia w żadnym z przeprowadzonych dowodów,

d) uznaniu, na podstawie zeznań funkcjonariuszy Policji, że pozwany ad 2. nie dochował należytej staranności w zarządzie drogi nr 677, podczas gdy do pozwanego aż do 25 listopada 2013 r. nie wpłynęło od Policji żadne zawiadomienie monitujące ewentualność zagrożenia na drodze, świadkowie M. C. i D. W. wskazali na regularne dokonywanie objazdów, a Sąd w uzasadnieniu nie podważał treści tych zeznań oraz dokonywanych czynności,

e) przyjęciu, że zgodnie z materiałem fotograficznym miejscem zdarzenia nie był przystanek autobusowy ani zatoczka przystankowa, podczas gdy właśnie z załączonej do akt sprawy dokumentacji fotograficznej wypływa konkluzja wprost przeciwna,

f) dokonaniu wewnątrznie sprzecznych ustaleń, przejawiających się w uznaniu, że teren zdarzenia nie stanowił terenu przystanku ani jego zatoczki przy jednoczesnym, późniejszym wskazaniu, że teren ten jest wiatą przystankową, której oględzin naocznych winien dokonywać pozwany ad.2.,

g) całkowitym zaniechaniu ustaleń i rozstrzygnięcia w przedmiocie ustalenia momentu pojawienia się zanieczyszczeń w rowie zatoczki autobusowej (czy zanieczyszczenia usunięte 28 listopada 2013 r. były tymi samymi, które spowodowały obrażenia powoda, czy też nowymi, wyrzuconymi przez nieznaną sprawców w terminie późniejszym) i apriorycznym uznaniu, bez potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym, że były to te same śmieci, podczas gdy z zeznań świadków M. C. i D. W. wynikało, iż dokonywali oni regularnych objazdów trasy, a w razie stwierdzenia zanieczyszczeń każdorazowo zgłaszali to firmie sprzątającej, która min. w maju 2013 r. dokonała kompleksowego sprzątnięcia przedmiotowej drogi,

h) całkowitym zaniechaniu analizy odpowiedzialności gminy w zakresie obowiązku utrzymania czystości na terenie, na którym doszło do zdarzenia z udziałem powoda;

2) art. 328 § 1 kpc, który mógł mieć wpływ na wynik sprawy, poprzez:

a) zaniechanie odniesienia się w uzasadnieniu orzeczenia do powoływanej przez pozwanego ad 2. w toku postępowania podstawy prawnej nakładającej na Gminę obowiązek utrzymania czystości w miejscu zdarzenia z udziałem powoda, z jednoczesnym całkowitym zaniechaniem analizy tej odpowiedzialności,

b) braku jakiegokolwiek odniesienia się do podstaw przyjęcia, że zeznania świadków M. C. i D. W. stanowią dowody niewystarczające a zarazem odniesienia się czy, i w jakim zakresie, Sąd dał tudzież odmówił im waloru wiarygodności,

- co skutkowało brakiem wszystkich koniecznych elementów uzasadnienia wymaganych prawem;

3) art. 102 kpc - poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i odstąpienie od obciążania kosztami postępowania w sprawie pozwanego J. A. uargumentowane jedynie faktem poniesienia przez pozwanego ad 1. kosztów postępowania w sprawie karnej, podczas gdy fakt ten nie stanowi „wypadku szczególnie uzasadnionego”, nadto - uprzednie poniesienie przez pozwanego ad 1. kosztów w postępowaniu karnym, zainicjowanym jego bezprawnym działaniem nie ma i nie powinno mieć wpływu na obowiązek partycypacji w kosztach postępowania w sprawie z powództwa cywilnego - i w myśl zasady słuszności nie zasługuje na aprobatę;

3. Sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przejawiającą się w:

1) przyjęciu, że dotychczas wypłacone powodowi kwoty nie rekompensowały doznanej przez niego szkody, podczas gdy zasądzona kwota tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania, łącznie z wcześniej wypłaconymi powodowi świadczeniami stanowi sumę rażąco wygórowaną w stosunku do poniesionej przez niego szkody,

2) nieuprawnionym przyjęciu, że pozwany Województwo (...) - Zarząd Województwa (...) był odpowiedzialny za utrzymanie porządku w miejscu, w którym doszło do szkody na osobie powoda jedynie w oparciu o fakt, iż pozwany ad 2 uprzętnął teren rowu z zanieczyszczeń 28 listopada 2013 r., podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego jasno wynika, że taki obowiązek, ciążył na gminie i to gmina, jako zarządzająca terenem przystanku komunikacyjnego winna była dbać o utrzymanie czystości,

3) przyjęciu, z jednoczesnym zaniechaniem wskazania podstaw natury faktycznej i prawnej, że jedyną formą prawidłowego dokonywania objazdów są „naoczne oględziny terenów wiat przystankowych, po uprzednim zatrzymaniu auta”.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości w stosunku do pozwanego Województwa (...) - Zarządu Dróg Wojewódzkich w B.,

2) Zasądzenie od powoda na rzecz wskazanego pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie

3) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Interwenient uboczny (...) SA V. (...) z siedzibą w W. zaskarżył wyrok w części, tj. w zakresie punktu I i II - w części dotyczącej pozwanego Województwa (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B. oraz w zakresie punktów IV, V i VI - w całości, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego:

- art. 361 § 1 kc poprzez błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że ewentualne zaniechania pozwanego ad. 2 pozostają w bezpośrednim związku przyczynowym z urazami doznanymi przez powoda 6 lutego 2013 r., mimo że obrażenia te powstały wyłącznie wskutek bezprawnych działań pozwanego ad. 1,

- art. 415 kc poprzez błędne zastosowanie skutkujące pominięciem obowiązku ustalenia przesłanek odpowiedzialności ubezpieczonego Województwa (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B. w postaci: 1) zaistnienia szkody, 2) która musi być spowodowana działaniem lub zaniechaniem, z którym ustawa wiąże obowiązek odszkodowawczy oraz 3) musi istnieć związek przyczynowy pomiędzy szkodą a działaniem lub zaniechaniem, z którym ustawa wiąże obowiązek odszkodowawczy,

- art. 444 § 1 kc poprzez błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że ubezpieczony Województwo (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B. zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania w zakresie przekraczającym rzeczywiście poniesione przez powoda koszty leczenia,

- art. 445 § 1 kc poprzez błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że ubezpieczony Województwo (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B. zobowiązany jest do wypłaty zadośćuczynienia w zakresie przekraczającym odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną przez powoda krzywdę.

2. błąd w ustaleniach faktycznych na skutek naruszenia przepisu art. 233 § 1 kpc polegający na przyjęciu, że w świetle zebranego materiału dowodowego Województwo (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B. ponosi odpowiedzialność za zdarzenie z 6 lutego 2013 r. z udziałem powoda.

W konsekwencji interwencji uboczny wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części,
- 2) zasądzenie od powoda na rzecz interwenienta ubocznego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu w I i II instancji, według norm przepisanych, ewentualnie o:
- 3) uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia także o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na obie apelacje powód S. D. wniósł o ich oddalenie i zasądzenie od pozwanego ad. 2 oraz interwenienta ubocznego solidarnie na rzecz powoda kosztów sądowych w postępowaniu II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przewidzianych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

W znakomitej większości obie apelacje opierały się na tożsamyh zarzutach, wskazujących na brak związku przyczynowego między działaniem (zaniechaniem) pozwanego Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B. a szkodą doznaną przez powoda S. D., dlatego możliwe było łączne ustosunkowanie się nich.

Apelacje skutkowały zmianą zaskarżonego wyroku w stosunku do pozwanego Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B., zgodnie z postulatami obu apelacji.

Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia prawa materialnego w art. 415 kc oraz 361 § 1 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w stosunku do pozwanego Województwa (...).

Nie ulega wątpliwości, że do obowiązków wskazanego pozwanego należy utrzymanie drogi i terenu przyległego w należytyh stanie. W ocenie Sądu Okręgowego brak jednak podstaw do uznania, że ponosi on odpowiedzialność za każdy wypadek, który zdarzy się na skutek zanieczyszczenia wskazanego terenu.

Stosownie do art. 415 kc osoba, która z winy swej wyrządziła drugiemu szkodę, obowiązana jest do jej naprawienia. Przyjęcie odpowiedzialności deliktowej sprawcy szkody na podstawie wskazanej regulacji wymagało wykazania przez powoda wszystkich przesłanek cywilnej odpowiedzialności odszkodowawczej, tj. zaistnienia szkody, działania lub zaniechania osoby odpowiedzialnej za szkodę oraz normalnego związku przyczynowego pomiędzy tym działaniem lub zaniechaniem a powstaniem szkody.

W niniejszej sprawie okoliczności zdarzenia z 6 lutego 2013 r., w tym wpływ na powstanie szkody u powoda, nie były przez strony procesu kwestionowane. Spór istniał w zakresie adekwatnego związku przyczynowego między działaniem (zaniechaniem) apelującego a powstaniem szkody, który – odmiennie od stanowiska Sądu Rejonowego – w ocenie Sądu Odwoławczego rozstrzygnąć należy na korzyść apelującego. Słusznie wskazał apelujący, że szkoda, jakiej doznał powód, wynikała z działania osoby trzeciej.

Zgodnie z art. 361 § 1 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

W przypadku badania istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a zdarzeniem szkodzącym, przybierającym postać zaniechania, przeprowadzenie testu *conditio sine qua non* polega na przeprowadzeniu oceny, według zasad wiedzy i doświadczenia życiowego, z jak dużym prawdopodobieństwem ukształtowałyby się stosunki faktyczne, gdyby zostało podjęte zaniechane działanie (wyrok SN z 12 września 2013 r., IV CSK 61/13, LEX nr 1402660). Test *conditio sine qua non* może prowadzić do stwierdzenia braku takiej zależności, co jest równoznaczne z nieistnieniem związku przyczynowego i niemożliwością przypisania odpowiedzialności odszkodowawczej, co miało miejsce w niniejszej sprawie. Udział apelującego w procesie powstania szkody u powoda, chociaż mieści się w łańcuchu zdarzeń, które doprowadziły do analizowanej szkody, to jednak nie może być uznany w przedmiotowym powiązaniu kauzalnym za obiektywną (adekwatną) przyczynę uszczerbku dotyczącego powoda. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 22 czerwca 2016 r. (I ACa 100/16, LEX nr 2071279), art. 361 § 1 kc wiąże odpowiedzialność tylko z normalnymi następstwami zjawisk stanowiących jej podstawę. Pojawienie się w przebiegu kauzalnym przyczyny zewnętrznej, niepowiązanej z działaniem lub zaniechaniem podmiotu odpowiedzialnego za powstanie szkody, przesądza o braku związku przyczynowego.

Na gruncie niniejszej sprawy nie ulegało wątpliwości, wobec treści wyroku Sądu Rejonowego w Łomży z 6 lutego 2014 r. (II K 153/13), że to J. A. poprzez niewłaściwe, bezprawne zachowanie, spowodował upadek powoda do przydrożnego rowu, wskutek czego powód doznał uszczerbku na zdrowiu. To jego działanie stanowiło obiektywną, normalną przyczynę uszczerbku na zdrowiu powoda. Określona w art. 361 § 1 kc normalność następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, nie musi wynikać ani z konieczności przyczyny, ani z bezpośredniości skutku; za w pełni wystarczające uznaje się właśnie ową „normalność”, rozumianą w ten sposób, że następstwo odpowiada zdarzeniu, które je wywołało, a więc nie jest w stosunku do tego zdarzenia niczym niezwykłym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 maja 2016 r., I ACa 8/16, LEX nr 2076765).

Jednocześnie podkreślić należy, że sprawca szkody może powołać się na przyczynę rezerwową (*causa superveniens*) tylko wtedy, gdy stanowi ona ogniwo równoległego, teoretycznie zbudowanego łańcucha przyczynowego, niezależnego od rzeczywistego następstwa wydarzeń. Jednakże *causa superveniens* nie wystąpi wtedy, gdy rzeczywiście zaistniałe zdarzenie szkodzące stworzyło możliwość hipotetycznego wystąpienia tzw. przyczyny rezerwowej szkody (wyrok Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2010 r. IV CSK 467/09). Trudno zakwestionować, że szkoda nie wystąpiłaby, gdyby nie doszło do spowodowania przez J. A. upadku powoda do przydrożnego rowu.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd uznał, że nie zachodził związek przyczynowy między zachowaniem (zaniedbaniem) apelującego Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B., a powstaniem szkody. Z tych też względów, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że pozwany ten nie spełniał przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej wobec powoda.

Sąd Odwoławczy nie ma więc wątpliwości, że Sąd I instancji dokonał błędnej oceny prawnej właściwie ustalonego w sprawie stanu faktycznego, co skutkowało błędnym uwzględnieniem powództwa także wobec pozwanego Województwa (...) Zarządu Dróg Wojewódzkich w B..

W tym stanie rzeczy jako bezprzedmiotowe jawią się pozostałe zarzuty apelacyjne, w szczególności odnoszące się do wysokości przyznanego powodowi zadośćuczynienia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 386 § 1 kpc jak w punkcie I wyroku. Konsekwencją zmiany punktu I i II wyroku Sądu Rejonowego, w których orzeczono o roszczeniu głównym powoda (pkt I.1 i I.2 wyroku Sądu Okręgowego), były zmiany pkt. IV i V, tj. w zakresie kosztów postępowania, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy - art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc (pkt I.3 i I.4).

Także w zakresie kosztów postępowania Sąd Okręgowy uznał za zasadny zarzut apelacji pozwanego. Doszło bowiem do naruszenia art. 102 kpc poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie przez Sąd Rejonowy. Zgodnie z jego treścią w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten wyraża zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i wymaga do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Skorzystanie z przepisu art. 102 kpc jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępstwo, a jeśli tak to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór (tak Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z 19 maja 2006 r., III CK 221/05, LEX nr 439151). Wskazany powyżej przepis nie konkretyzuje pojęcia „wypadków szczególnie uzasadnionych”, toteż ich kwalifikacja należy do sądu, który – uwzględniając całokształt okoliczności konkretnej sprawy – powinien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości. Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 kpc należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące „na zewnątrz” procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (tak T. Ereciński, „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” Warszawa 2007, komentarz do art. 102 kpc).

Nie sposób uznać, aby w sprawie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek, który by przemawiał za zastosowaniem art. 102 kpc i odstępstwem od obciążania pozwanego J. A. kosztami postępowania w sprawie, w szczególności nie jest nim poniesienie kosztów związanych z postępowaniem karnym. Jak słusznie zauważył apelujący, poniesienie kosztów postępowania karnego – zainicjowanego bezprawnym postępowaniem pozwanego, nie powinno mieć przełożenia na obowiązek poniesienia kosztów postępowania w sprawie cywilnej. Dodatkowo – na skutek rozpoznania apelacji – stracił na aktualności argument Sądu meriti, że współwinnym w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkodę jest apelujący Województwo (...) Zarząd Dróg Wojewódzkich w B..

Powyższe nie pozwala na przyjęcie, że zachodzi w sprawie szczególnie uzasadniony wypadek uzasadniający odstępstwo od obciążania pozwanego J. A. kosztami procesu.

O kosztach postępowania II-instancyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804),, zasądzając je od powoda na rzecz pozwanego oraz interwenienta ubocznego, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na poniesione przez wskazane podmioty koszty postępowania odwoławczego składa się po 2.789 zł opłaty od apelacji oraz po 3.600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocników.